

Ár 2009, þriðjudaginn 14. júlí 2009, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Guðlaug Brynja Ólafsdóttir og Hildigunnur Hafsteinsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 8/2009**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar, og F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 13. febrúar 2009 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 19. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 13. febrúar 2009, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 19. mars 2009. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. mars 2009, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi sóknaraðila, dagsettu 17. apríl 2009. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 27. apríl 2009, var óskað eftir frekari upplýsingum og gögnum frá varnaraðila. Bárust þau með bréfi hans, dagsettu 12. maí 2009. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 13. maí 2009, voru gögnin send sóknaraðila og honum gefinn kostur á að gera athugasemdir við þau. Athugasemdir bárust ekki. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 3. júní 2009, var enn óskað eftir frekari gögnum frá varnaraðila. Bárust þau með bréfi varnaraðila, dagsettu 18. júní 2009.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 27. apríl, 26. maí og 14. júlí 2009.

II.

Málsatvik.

Aðilar mál þessa gerðu með sér samning um eignastýringu 30. desember 2003. Sóknaraðili var m.a. eigandi hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði. Voru þau að markaðsvirði kr. 2.890.179 þann 6. október 2008. Þá átti sóknaraðili jafnframt hlutdeildarskírteini í F hávaxtasjóði, sem voru að markaðsvirði kr. 1.492.218 nefndan dag. Rekstrarfélag beggja sjóðanna var Rekstrarfélag F. Voru hlutdeildarskírteini í sjóðnum gefin út af rekstrarfélaginu en varnaraðili var nefndur „*söluaðili sjóðsins*“, sbr. 3. mgr. 3. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs og 3. mgr. 3. gr. reglna F hávaxtasjóðs. Annaðist varnaraðili samkvæmt ákvæðunum þjónustu við fjárfesta og milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina.

Mánudaginn 6. október 2008 tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um að stöðva tímabundið viðskipti með alla fjármálagerninga, sem útgefnir voru af tilteknum hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Mun tilkynning þessa efnis hafa birst kl. 10.13 greindan dag á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins. Nefndan dag kl. 11.58 sendi varnaraðili Fjármálaeftirlitinu rafpóst þess efnis að af ákvörðun Fjármálaeftirlitsins leiddi að

rekstrarfélag F kæmist ekki hjá því að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í nafngreindum sjóðum, þ.á m. F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði, þar sem þeir innihéldu fjármálagerninga, sem Fjármálaeftirlitið hefði stöðvað viðskipti með. Kl. 12.22 var sendur rafpóstur þar sem beðið var um að tilkynning um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins yrði birt á innra og ytra neti varnaraðila. Birtist hún á vef varnaraðila kl. 12.23 og á innra neti kl. 12.26 og á vef rekstrarfélags F kl. 13.06.

Síðastgreindan dag kl. 11.41 hringdi sóknaraðili í varnaraðila og óskaði eftir því að hlutdeildarskírteini sín í ofangreindum sjóðum yrðu seld og andvirði þeirra lagt inn á bankabók. Kom fram í símtali sóknaraðila við starfsmann varnaraðila að lokað væri fyrir viðskipti með skírteinin. Ekki varð af innlausn hlutdeildarskírteina sóknaraðila áður en ákvörðun rekstrarfélags F um frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í sjóðunum var birt.

Sóknaraðili spurðist fyrir með rafpósti til varnaraðila 7. og 8. október 2008 hvort gengið hefði að setja skuldabréfin yfir á sparissjóðsbókina. Var honum tilkynnt síðarnefnda daginn að allir sjóðir væru enn lokaðir. Sóknaraðili spurðist enn fyrir um málið 13. október 2008 og var þá sagt að staðan væri enn sú sama. Sóknaraðili óskaði eftir því við varnaraðila með bréfi, dagsettu 14. október 2008, að aflað yrði staðfestingar á viðskiptum aðila og þau leiðrétt og að andvirði bréfa hennar yrði lagt inn á sparissjóðsbók eins og beðið hefði verið um. Var sóknaraðila svarað með rafpósti 15. október 2008 og tilkynnt að mál hans væri til skoðunar.

Sóknaraðili fékk greiddar kr. 2.449.249 fyrir hlutdeildarskírteini sín í F peningamarkaðssjóði 31. október 2008 að frádrægun fjármagnsskatti, kr. 16.782. Voru bréfi þá metin á kr. 2.466.031 að markaðsvirði eða kr. 424.148 lægri fjárhæð en 6. október 2008. Þá mun sóknaraðili hafa fengið greiddar annars vegar kr. 121.379 þann 22. desember 2008 og hins vegar þann 24. mars 2009 kr. 27.678 upp í hlutdeildarskírteini sín í F hávaxtasjóði, en markaðsvirði þeirra skírteina sem sóknaraðili á enn var kr. 412.127 hinn 30. apríl 2009. Ágreiningslaust er að miðað við það fengi sóknaraðili að minnsta kosti kr. 931.034 minna fyrir skírteini sín en 6. október 2008.

Með bréfi til sóknaraðila, dagsettu 8. janúar 2009, hafnaði varnaraðili erindi sóknaraðila. Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, móttækinni 13. febrúar 2009.

III.

Umkvörtunarefni.

Í kvörtun setur sóknaraðili fram kröfu sína með eftirfarandi hætti:

„Krafa [sóknaraðila] er að viðskiptin verði fullnustuð eins og starfsmaður [varnaraðila] lofaði að gera og dráttarvextir verði greiddir frá 6. október [2008]. [Sóknaraðili] átti þann 3. október 2008 ... einingar í F [i] hávaxtasjóði að verðmæti 1.492.218 kr. [Sóknaraðili] fékk greidda hluta greiðslu að upphæð 121.379 kr. þann 31/12/2008, eftir standa 1.370.839 kr. sem ekki hafa fengist greiddar. Að auki átti [sóknaraðili] ... hluti í peningamarkaðssjóði (sic) sem greiddar (sic) voru út með 14,7% niðurfærslu þann 31/10/2008 eða niðurfærslu að upphæð 424.978 kr. Þessa töpuðu eða óaðgengilegu fjármuni að upphæð 1.795.817 kr. auk dráttarvaxta frá 6. október 2008 krefst [sóknaraðili] [að] fá greidda þannig að [hann] beri ekki skaða af því að [varnaraðili] kláraði ekki viðskiptin á umræddum degi. Auk þess dráttarvexti af allri inneigninni fram til 31.12.2008.“

Sóknaraðili kveðst hafa hringt 6. október 2008 í varnaraðila til að selja inneign í sjóðum í eignastýringu varnaraðila og leggja andvirðið inn á bankareikning. Hafi starfsmaður varnaraðila tekið við beiðninni og afgreitt hana. Hafi sóknaraðili ekki

aftur heyrt frá viðkomandi starfsmanni og ekki vitað annað en að beiðnin hefði verið afgreidd eins og um hafi verið talað. Síðar hafi komið í ljós að svo hafi ekki verið.

Sóknaraðili kveðst hafa orðið fyrir tjóni þar sem varnaraðili hafi ekki lokið viðskiptum með þeim hætti sem um hafi verið rætt. Hafi engin tilkynning verið gefin út um annmarka á viðskiptunum þegar sóknaraðili hafi beðið um þau. Þá hafi sóknaraðili heldur ekki verið látin vita um slíka annmarka síðar. Hafi hún því ekki vitað annað en að viðskiptin hefðu farið fram. Telur sóknaraðili varnaraðila ekki geta ákveðið að rifta einhliða viðskiptum sem farið hafi fram.

Sóknaraðili tekur fram að hann hafi ekki mikið vit á fjármálum og hafi treyst varnaraðila til að sjá um fjármuni sína.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili kveður sóknaraðila hafa óskað eftir því í símtali sem hófst 6. október 2008 kl. 11.41 að hlutdeildarskírteini hans í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði yrðu seld. Hafi komið fram í almennum umræðum í símtalinu að lokað væri fyrir viðskipti með alla sjóði. Þá hafi sóknaraðili óskað eftir því að hlutdeildarskírteini hans yrðu seld og andvirðinu ráðstafað inn á innlánsreikning. Hafi varnaraðili tekið við þessum viðskiptafyrirmælum, en jafnframt aftur tilkynnt sóknaraðila að lokað hefði verið fyrir öll viðskipti og því gæti innlausnin ekki farið fram fyrr en opnað yrði á ný fyrir viðskipti.

Varnaraðili vísar til þess að snemma morguns 6. október 2008 hafi legið fyrir ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um að stöðva tímabundið viðskipti með alla fjármála-gerninga tiltekinn félaga. Hafi tilkynning þessa efnis birst á heimasíðu stofnunarinnar og auk þess verið send á tiltekinn póstlista, en á hinum hafi m.a. verið helstu fjölmiðlar landsins. Stuttu síðar hafi innlausn hlutdeildarskírteina flestra sjóða hjá rekstrarfélagi F, þ.á m. F peningamarkaðssjóðs og F hávaxtasjóðs, verið frestað ótímabundið. Hafi það verið gert á grundvelli 2. mgr. 27. gr. og 2. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði. Hafi frestunin verið almenn og náð til allra hlutdeildarskírteina í sjóðunum og gerð til að tryggja jafnræði skírteinishafa. Hafi af þessum sökum ekki verið hægt að selja eign sóknaraðila í nefndum sjóðum.

VI.

Niðurstaða.

F peningamarkaðssjóður og F hávaxtasjóður voru fjárfestingasjóðir, sbr. 3. mgr. 2. gr. reglna sjóðanna. Um sjóðina giltu því m.a. ákvæði III. kafla A. laga nr. 30, 2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði. Að morgni 6. október 2008 stöðvaði Fjármálaeftirlitið viðskipti með fjármála-gerninga, útgefna af tilteknum hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Sú ákvörðun tók ekki til hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði eða F hávaxtasjóði, sem útgefin voru af rekstrarfélagi F. Gerði Fjármálaeftirlitið ekki kröfu um frestun innlausnar þeirra, sbr. 3. mgr. 53. gr. laga um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði nr. 30, 2003. Síðastnefnt félag tók hins vegar í framhaldinu ákvörðun um að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í greindum sjóðum og var ákvörðun um það birt á vef félagsins kl. 13.06 nefndan dag, en á vef varnaraðila kl. 12.23. Fallast má á að fyrir hendi hafi þá verið sérstakar ástæður sem réttlætt hafi slíka frestun, sbr. 2. mgr. 53. gr. nr. 30, 2003 og 3. másl. 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs og reglna F hávaxtasjóðs. Samkvæmt 3. másl. 2. mgr. 53. gr. laganna skal innlausn þegar tilkynnt Fjármálaeftirlitinu og var ákvörðun um frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í sjóðnum tilkynnt stofnuninni með rafpósti kl. 11.58. Jafnframt er

kveðið á um í 4. málsl. 3. mgr. 53. gr. að frestun skuli auglýst opinberlega. Ekki er í lögnum skýrt sérstaklega hvað teljist opinber auglýsing í þessum efnum og slíkt verður heldur ekki ráðið af athugasemdum við greinina. Úrskurðarnefndin telur að birting tilkynningar á vefsíðu útgefanda hlutdeildarskírteinanna, rekstrarfélags F og vefsíðu varnaraðila, sem annaðist milligöngu um útgáfu og innlausn skírteinanna, geti talist nægileg auglýsing í þessum efnum.

Samkvæmt framanrituðu verður að miða við að frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði hafi fyrst verið auglýst opinberlega með birtingu tilkynningar þess efnis kl. 12.23 þann 6. október 2008 á heimasíðu varnaraðila. Í 1. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 kemur fram sú meginregla að hlutdeildarskírteini fjárfestingasjóðs séu innlausnarskyld og að um innlausn sjóðs fari samkvæmt reglum hans. Heimildir til að fresta innlausn ber því að skýra þröngt sem undantekningar frá þessari meginreglu laganna. Í 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs segir að hlutdeildarskírteini sjóðsins skuli innleyst að kröfu eigenda á því kaupgengi, sem gildi á innlausnardegi ef umsóknir berist fyrir kl. 14.00. Umsóknir eftir það séu hins vegar afgreiddar á næsta opnunardegi varnaraðila. Í 3. mgr. 5. gr. reglna F hávaxtasjóðs er mælt fyrir um að hlutdeildarskírteini sjóðsins skuli innleyst að kröfu eigenda á því kaupgengi sem gildi í dagslok á innlausnardegi. Telur úrskurðarnefndin að eðlilegt hefði verið og í samræmi við góða viðskiptahætti að afgreiða þær beiðnir um innlausnir hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði, sem borist höfðu áður en tilkynning um frestun innlausnar birtist á vef varnaraðila kl. 12.23 hinn 6. október 2008.

Máli þessu er beint að varnaraðila einum. Reynir því ekki á aðild eða ábyrgð annarra aðila, s.s. rekstrarfélags F, sem var útgefandi hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði og fór með rekstur sjóðanna, NF, sem ætla má að sé nú eigandi allra hluta í rekstrarfélagi F samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins, dagsettri 21. október 2008, eða NFF verðbréfavörslu, sem var vörslufyrirtæki sjóðanna, sbr. 2. mgr. 3. gr. Reglna F peningamarkaðssjóðs og 2. mgr. 3. gr. reglna F hávaxtasjóðs. rekstrarfélag F hefur nú slitið F peningamarkaðssjóði. Jafnframt hefur verið ákveðið að slíta F hávaxtasjóði.

Samkvæmt 1. mgr. 18. gr. laga um verðbréfiðskipti nr. 108, 2007 hvíldi sú skylda á varnaraðila að leita allra leiða til að tryggja bestu mögulegu niðurstöðu fyrir sóknaraðila, m.a. með tilliti til hraða, svo og að gera ráðstafanir sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrirmæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 18. gr. laganna. Þá var varnaraðila skylt að gera ráðstafanir, sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrirmæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 19. gr. laganna.

Varnaraðili annaðist eins og fyrr segir milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði. Kom varnaraðili fram gagnvart viðskiptavinum sem viðsemjandi þeirra og tók þóknun fyrir. Má og draga í efa að sóknaraðili hafi fremur en aðrir viðskiptavinir gert raunverulegan greinarmun á varnaraðila annars vegar og rekstrarfélagi F hins vegar. Gagnvart sóknaraðila getur heldur ekki skipt máli hvort ekki var orðið við beiðni hans um innlausn áður nefndra hlutdeildarskírteina vegna atvika er vörðuðu varnaraðila eða rekstrarfélag F. Mátti varnaraðila og vera ljóst að ákvörðun rekstrarfélags F um frestun innlausnar tæki ekki gildi fyrr en við birtingu þar um.

Með hliðsjón af öllu framanrituðu, svo og meginreglu 5. gr. laga nr. 108, 2007, 19. gr. laga nr. 30, 2003 og 19. gr. laga nr. 161, 2002, verður að gera varnaraðila að bæta sóknaraðila það tjón sem hann hefur orðið fyrir af þeim sökum að ekki var orðið við beiðni hans um innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F hávaxtasjóði.

Upplýst er í málinu að markaðsvirði hlutdeildarskírteina sóknaraðila í F peningamarkaðssjóði var kr. 2.890.179 hinn 6. október 2008. Sóknaraðili fékk greiddar kr. 2.466.031 fyrir skírteinin 31. október 2008. Mismunurinn er kr. 424.148, sem varnaraðila verður gert að bæta sóknaraðila. Þá liggur jafnframt fyrir að markaðsvirði hlutdeildarskírteina sóknaraðila í F hávaxtasjóði var kr. 1.492.218 þann 6. október 2008, kr. 121.379 þann 22. desember 2008 og hins vegar þann 24. mars 2009 kr. 27.678. Alls nam markaðsvirði hlutdeildarskírteina sóknaraðila í ofangreindum tveimur sjóðum kr. 4.382.397 þann 6. október 2008. Hefur sóknaraðili samtals fengið greiddar kr. 2.615.088, auk þess sem hann á enn hlutdeildarskírteini í F hávaxtasjóði. Rétt þykir að sóknaraðili verði eins settur og ef innlausn hlutdeildarskírteina hans hefði farið fram 6. október 2008 í samræmi við beiðni hans. Verður varnaraðila því gert að greiða sóknaraðila verðmæti þeirra þann dag að frádregnum innborgunum og gegn afsali á hlutdeildarskírteinum sóknaraðila í F hávaxtasjóði, sem ekki hefur verið slitið. Rétt þykir að gera varnaraðila að greiða sóknaraðila vexti samkvæmt 8. gr., sbr. 4. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38, 2001 frá 6. október 2008 til 13. mars 2009, en þá var liðinn mánuður frá því að kvörtun sóknaraðila var send varnaraðila með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 13. febrúar 2009. Verður varnaraðila gert að greiða sóknaraðila dráttarvexti frá þeim tíma eins og nánar greinir í úrskurðarorði.

Athygli er vakin á því að varnaraðili er nú undir skiptum Verður sóknaraðili því að lýsa kröfu sinni fyrir slitastjórn varnaraðila, sem mun taka afstöðu til hennar.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili, F, greiði sóknaraðila, kr. 4.382.397, ásamt vöxtum samkvæmt 8. gr., sbr. 4. gr., laga um vexti og verðtryggingu nr. 38, 2001 frá 6. október 2008 til 13. mars 2009, en með dráttarvöxtum samkvæmt 9. gr., sbr. 1. mgr. 6. gr., sömu laga frá þeim degi til greiðsludags, allt að frádregnum innborgunum kr. 2.466.031 þann 31. október 2008, kr. 121.379 þann 22. desember 2008 og kr. 27.678 þann 24. mars 2009 og gegn afsali á hlutdeildarskírteinum sóknaraðila í F hávaxtasjóði.

Reykjavík, 14. júlí 2009.